

UNELETE DIN OS DIN AȘEZĂRILE NOUA SITUATE ÎN PARTEA DE SUD-EST A JUDEȚULUI VASLUI

**Marin Rotaru,
Gheorghe Gheorghe**

Această temă a stat în atenția noastră și cu ocazia unor studii mai vechi. Materialele descoperite și publicate se află în colecțiile Muzeului „Vasile Pârvan” din municipiul Bârlad.

Cercetările de suprafață efectuate în așezările situate în Depresiunea colinară Horincea-Elan-Prut dar și pe Valea Bârladului au dus la descoperirea unui bogat material de oase prelucrate, care vine să completeze colecția descoperită anterior, aducând noi elemente în acest domeniu (vezi harta).

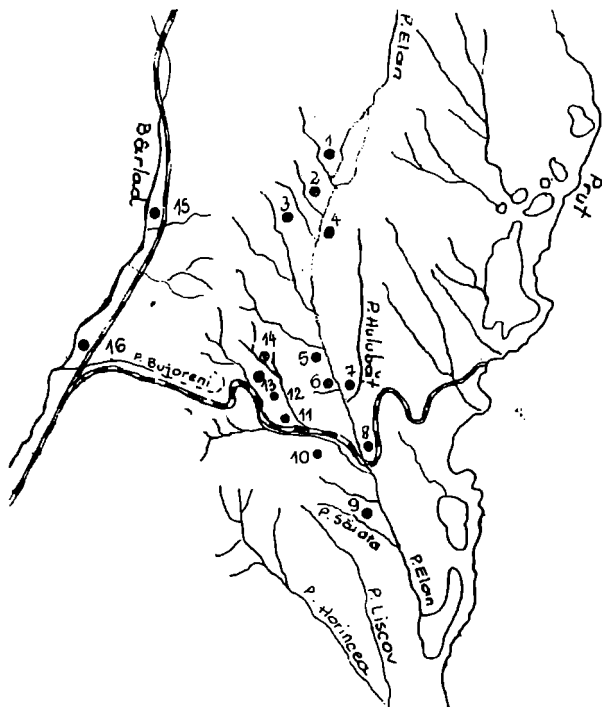
Cercetările noastre se adaugă altora mai vechi efectuate de Ghenuță Coman¹, Titus Udrescu², N. Zaharia, M. Petrescu-Dâmbovița și Em. Zaharia³, Adrian C. Florescu⁴

Printre oasele de animale aflate la suprafața cenușarelor, unele sunt prelucrate în unelte. Cele mai întâlnite unelte sunt **omoplații creștați**, considerați de unii „răboaje străvechi ușor portabile folosite desigur, la înțeparea evidenței caracteristică crescătorilor de vite” ori instrumente pentru bătut firele la războiul de țesut sau folosite în procesul de prelucrare a pieilor⁵. Omoplații creștați ... constituie una din trăsăturile fundamentale care definesc conținutul culturii Noua⁶. Cert este că omoplații erau ținuți în mână de capătul rupt și folosiți dinspre mână spre zona circulară a părții glenoide cu zimții, pe zona longitudinală. Mulți omoplați au zimții puternic tociți ca urmare a unei intense folosiri. Pentru realizarea acestor unelte erau folosiți omoplați man de bovine (fig. 1/2, 3; 2/1; 4/2; 5; 5/1; 3; 6/1-4; 7/1,3; 9/3; 11/1-2; 17/4, 6, 7-8), dar și omoplați mici de ovine cum sunt cei de la Popeni - Cerchez (fig. 15/6) și Rai - Hulubă (fig. 15/1). Din așezarea de la Rai - Hulubă provine o copită de cal crestată (fig. 15/2).

Împungătoare sunt de asemenea destul de numeroase. Confectionate din așchii de oase tubulare, apofize spinoase, se întâlnesc în toate așezările: Giurcani - N (fig. 2/3; 5/7; 7/5); Floreni Măgeana (fig. 2/5-6; 5/14; 8/3, 9); Rai - Hulubă (fig. 3/6); Șuletea - Brăileni (fig. 5/9, 15); Lățești-Sărata (fig. 7/4); Șuletea-Șipote (fig. 9/4), prevăzută cu incizii transversale și oblice; Murgeni - Oia (fig. 8/4); Giurcani SV (fig. 9/2); 16/6, 9); Poșta Elan (fig. 9/7; 10/5; 11/3-5, 7; 16/1); Horga-Pod (fig. 12/1-2); Popeni-Cerchez (fig. 12/2; 5; 15/3, 7); Zorleni-Fântânele (fig. 17/2); Halta Dodești (fig. 17/3). Împungătorul de la Giurcani (fig. 17/1) este

Harta așezărilor aparținând cultura Noua, din partea de sud-est a județului Vaslui, unde s-au făcut descoperiri.

1. Poșta Elan
2. Valea lui Darie
3. Urdești
4. Popeni-Cerchez
5. Giurcani N
6. Giurcani S
7. Rai-Hulubă
8. Murgeni-Oia
9. Lățești-Sărata
10. Floreni-Măgeana
11. Epuren-Soldănești
12. Șuletea-Brăileni
13. Horga-Pod
14. Șuletea-Șipote
15. Halta Dodești
16. Zorleni-Fântânele

confectionat dintr-o tibie, iar împungătorul dublu de la Poșta Elan (fig. 11/7) este confectionat dintr-un canin de mistreț. Împungătorul-pieptene confectionat dintr-o apofiză, descoperit la Horga-Pod (fig. 12/1), este unic în aria culturală Noua. S-au descoperit două împungătoare din corn de cerb la Șuletea-Șipote în curs de prelucrare și la Urdești (fig. 12/6).

Mânerele sunt lucrate din oase tubulare, retezate la unul sau ambele capete. Aceste tipuri de unelte erau folosite pentru fixarea împungătoarelor de bronz, lame de silex, dălți de piatră sau os. Mânerele se întâlnesc în așezările de la Rai-Hulubă (fig. 3/4; 14/5); Giurcani N (fig. 5/8), în curs de prelucrare și (fig. 14/7); Șuletea-Șipote (fig. 7/2); Floreni-Măgeana (fig. 7/6); Lătești-Sărata (fig. 7/8); Urdești (fig. 8/6); Popeni-Cerchez (fig. 13/8); Epureni-Soldănești (fig. 14/1, 3-4); Giurcani SV (fig. 16/5, 7-8).

Fusairole

Alături de fusairole de lut, în așezările Noua s-au găsit și fusairole de os confectionate din capete de femur, cu bazele fațelate și perforate. Menționăm pe cele descoperite la Floreni-Măgeana (fig. 5/4), fragmentară; Giurcani SV (fig. 5/13), cu simbol solar; Valea lui Darie (fig. 12/7); Epureni-Soldănești (fig. 14/2), în curs de prelucrare; Popeni - cerchez (fig. 15/4); Poșta Elan (fig. 16/1); Halta Dodești (fig. 17/5). Fusairole de os ce s-au descoperit la Gârbovăi¹¹, Tăvădrăști¹², Ulmu¹³.

Dălțile-răzuitoare constituie o altă categorie de unelte. Sunt confectionate din așchii de oase tubulare, din oase late sau din măsele de bovine. Asemenea unelte s-au descoperit în așezările de la Floreni-Măgeana (fig. 2/7), cu incizii transversale (caneluri) pentru o priză mai bună; Poșta Elan (fig. 4/4), de formă triunghiulară sau (fig. 10/1, 3, 6; 16/3); Epureni - Soldănești (fig. 9/5); Popeni-Cerchez (fig. 9/6); Rai-Hulubă (fig. 9/1), confectionată dintr-o măsea de bovină. Asemenea unelte se întâlnesc frecvent în așezările Noua.

Piepteni-răzuitoare reprezintă o categorie de unelte confectionate din coaste de animale, cu zimți mai lași sau mai mărunți, realizați din capătul osului sau pe partea laterală. Se întâlnesc în așezările de la Giurcani SV (fig. 2/2); Urdești (fig. 7/7); Șuletea-Șipote (fig. 8/1); Horga - Pod (fig. 12/4 - 5); Popeni-Cerchez (fig. 15/3, 8).

Patinele sunt confectionate din oase lungi (tibii), la care sunt executate orificii de prindere, prin care trec niște curele, care se leagă de picior. Prezentăm pe cele descoperite la Șuletea-Șipote (fig. 4/1); Giurcani SV (fig. 4/3); Giurcani N (fig. 7/9). În așezările din zona s-au mai descoperit patine la Poșta Elan, Rai-Hulubă și Popeni-Cerchez¹⁴, dar și de la Cavadinesti¹⁵ și Gârbovăi¹⁶.

Secerile „Tupik” mai puțin numeroase provin din așezările de la Giurcani SV (fig. 1/1), cu 6 găuri de prindere și două de la Popeni-Cerchez (fig. 8/5; 13/7). Sunt confectionate din oase late și prezintă urme de folosire îndelungată. Sunt întâlnite și în așezările de la Șuletea-Șipote¹⁷, Andrieșeni¹⁸, Gârbovăi¹⁹.

Accele sunt prezente în așezarea de la Poșta Elan (fig. 3/5; 11/8), dar s-au descoperit și la Popeni - Cerchez, Șuletea-Șipote²⁰, Gârbovăi²¹.

Arsecele-slefuitoare s-au descoperit în așezările de la Floreni-Măgeana (fig. 2/4) și Poșta Elan (fig. 10/7). Sunt asemănătoare cu cele descoperite la Gârbovăi²². Un sfeluitor s-a descoperit la Rai-Hulubă (fig. 13/6).

Răzuitorile-slefuitoare sunt confectionate din coaste de erbivore, dar și din oase tubulare. S-au găsit la Poșta Elan (fig. 10/1); Rai-Hulubă (fig. 3/2); Șuletea-Șipote (fig. 8/2) și Murgeni-Oița. Aceste obiecte se întâlnesc în multe așezări Noua²³.

Un **brăzdar** confectionat dintr-un os lung s-a descoperit la Rai-Hulubă (fig. 12/1) și seamănă foarte bine cu brăzdarul de la Gârbovăi²⁴.

O **șpalulă** provine din așezarea de la Giurcani M. (fig. 12/3). În așezarea de la Poșta Elan s-au descoperit două **varful de săgeți** triunghiulare cu peduncul (fig. 5/10-11). Două **amulete** din canini de mistreț provin de la Giurcani N (fig. 5/2) și Șuletea-

Șipote (fig. 5/12). În așezarea de la Giurcani N s-a descoperit o piesă de os care se pare că a fost plăsea de cuțit (fig. 5/5). Armai fi de prezentat niște oase tubulare secționare dintr-o tibie, descoperite la Popeni-Cerchez (fig. 13/3-4) și o reprezentare plastică zoomorfă lucrată pe o falangă medie de cal. Fașa anterioară reproduce schematic un cap de animal, probabil de berbec (fig. 16/4). Piesa a fost descoperită la Giurcani SV și seamănă cu o reprezentare plastică descoperită la Giurcani N²⁵.

Cele aproape 130 de piese provenite din 16 așezări dovedesc o adevărată industrie e osului la sfârșitul epocii bronzului, cu o largă paletă de utilizare. Sunt obiecte salvate din cercetări de suprafață. Multe au dispărut prin degradare datorită lucrărilor agricole, a intrării în contact cu factori atmosferici și foarte multe continuă să existe nederanjate în situri.

Pentru locuitorii de la sfârșitul epocii bronzului osul a rămas cea mai importantă materie primă pentru realizarea uneltelor. Puține sunt untele de silex și piatră, iar cele de bronz sunt rare și de cele mai multe ori descoperite în depozite.

Note:

1. Marin Rotaru, *Noi descoperiri de la sfârșitul epocii bronzului în bazinul Elanului*, Thraco-Dacia, IV, nr. 1-2, București, 1983, p. 72-84; Costachi Buzdugan, Marin Rotaru, În Antichitățile Elanului, 1997; Marin Rotaru, Gheorghe Gherghe, *Așezarea de la sfârșitul epocii bronzului de la Rai-Gura Hulubă, comuna Murgeni, județul Vaslui*, Elanul, nr. 30, mai 2004, p. 1, 9-11.
2. Piese ale au fost preluate de Muzeul „Vasile Pârvan” din municipiul Bârlad împreună cu întreaga colecție conform unui inventar de 1024 de piese arheologice pe data de 24 ianuarie 1978.
3. Ghenuță Coman, Statuomice, continuitate. Repertoriul arheologic a județului Vaslui, București, 1989; Ghenuță Coman, Marin Rotaru, *Obiecte de lut ars, piatră și os de la sfârșitul epocii bronzului și începutul epocii fierului descoperite în județul Vaslui*, Memoria Antiquitatis, 1981, VI - VIII, p. 58-72;
4. Titus Udrescu, *Descoperiri arheologice în jumătatea sudică a Moldovei cu privire la cultura Noua*, Carpica, IV, 1973-1974, p. 17-42;
5. N. Zaharia, M. Petrescu-Dâmbovița, Em. Zaharia, *Așezări din Moldova. De la paleolitic până în secolul al XVIII-lea*, 1970 (București).
6. Adrian C. Florescu, Repertoriul culturii Noua - Costogeni din România. Așezări și necropole, Călărași, p. 467;
7. I.T. Dragomir, Materiale, 6, 1959, p. 467;
8. M. Petrescu-Dâmbovița, SCIV, 4, 1953, 3-4, p. 455;
9. Adrian C. Florescu, ArhMold, 2-3, 1964, p. 159 și notele 42, 43;
10. *Ibidem*, p. 159, 171
11. Adrian C. Florescu, Repertoriul..., fig. 145A/2;
12. *Ibidem*, fig. 145A/1;
13. *Ibidem*, fig. 145A/3;
14. Marin Rotaru, op. cit., fig. 7/1, 3, 10-11;
15. I. T. Dragomir, *Săpăturile arheologice de la Cavadinesti*, Materiale, VI, p. 454 și urm.
16. Adrian C. Florescu, op. cit., fig. 148-149;
17. Marin Rotaru, op. cit., fig. 7/14;
18. Adrian C. Florescu, op. cit., fig. 119/1;
19. *Ibidem*, fig. 119/3-5;
20. Marin Rotaru, op. cit., fig. 2/8; 4/13; 10, 24;
21. Adrian C. Florescu, op. cit., fig. 137/2-3; 6-7; 9-15;
22. *Ibidem*, fig. 145A/4, 8
23. *Ibidem*, fig. 131/7-8;
24. *Ibidem*, fig. 146/2;
25. Costachi Buzdugan, Marin Rotaru, *Reprezentări antropomorfe și zoomorfe din epoca bronzului*, Revista muzeelor și monumentelor, nr. 4, 1983, p. 62-67, fig. 2/4.

UNELTE DE OS DIN AȘEZĂRILE „NOUA” SITUATE ÎN PARTEA DE SUD-EST A JUDEȚULUI VASLUI

Rezumat

Cele 130 de piese de os reprezentate provin din 16 așezări „Noua” răspândite pe Valea Elanului și a Bârladului și au o largă paletă de utilizare. Acestea dovedesc că la sfârșitul epocii bronzului osul a rămas cea mai importantă materie primă pentru realizarea uneltelor.

Bone tools from „New” settlements placed in the South Eastern side of Vaslui district

Resume

The 130 presented pieces of bone proceed from 15 „New” settlements spread on the Elk Valley and Bârlad Valley end they have a wide palette of use. Those certify that at the end of Bronze Epoch, the bone was the most important raw material for the manufacture of tools.

LISTA FIGURILOR

- P.11 Harta așezărilor aparținând culturii Noua din partea de sud-est a județului Vaslui unde au fost descoperite unelte de os: 1 secară „Tupik”; 2-3 omoplați crestați; (1-2, Giurcani - SV; 3, Poșta Elan)
 Fig.1 Unelte de os: 1 omoplați crestați; 2 pieptene-răzător; 3, 5 împungătoare; 4 arpic-răzător cu inoză (1-3 Giurcani N; 2-7 Giurcani S-V; 4-6 Floreni-Măgeana)
 Fig.3 Unelte de os (2-3, 5-8) și de corn (1, 4): 1 împungător în curs de prelucrare; 2 răzător; 3 pieptene din corn; 4 mâner; 5 ac; 8 împungător din apșile de os (1 - Șuletea-Spote; 2, 4, 6 - Rai-Hulubâi; 3, 5 - Poșta Elan)
 Fig.4 Unelte de os: 1, 3 palete de os; 2, 5 omoplați crestați; 4 daltă-răzător din fragment de os lat (1 - Șuletea-Spote; 2, 5 - Rai-Hulubâi; 3 - Giurcani - SV; 4 - Poșta Elan)
 Fig.5 1, 3 omoplați crestați; 2, 12 amuleți din corn demitrat; 4, 13 fusiole de os; 5 plăse de cuțit; 6 daltă-răzător; 7, 9, 14, 15 împungătoare; 8 corn de cerbătezat; 10, 11 vârfuri de săgeți (1, 3, 9, 15 - Șuletea-Brăteni; 2, 5, 7 - Giurcani - N; 6 - Epurani-Soldănești; 10, 11 - Poșta Elan; 14 - Floreni-Măgeana; 12 - Șuletea-Spote; 13 - Giurcani - SV)
 Fig.6 Omoplați crestați descoperiți la Poșta Elan
 Fig.7 Unelte de os: 1, 3 omoplați crestați; 2, 6, 8 mâneri / tub pentru ac; 4, 5 împungătoare; 7 pieptene; 9 spatula (1 - Rai-Hulubâi; 2 - Șuletea-Spote; Epurani-Soldănești; 4 - Lălești-Sârata; 5, 8 - 9 - Giurcani N; 6 - Floreni-Măgeana; 7 - Urdeșu)
 Fig.8 Unelte de os: 1 pieptene-răzător; 2 răzător; 3, 4, 8, 9, 11 împungătoare; 5 secară „Tupik”; 6 mâner (tub pentru ac); 7 fusiole de lut; 10 daltă-răzător (1-2 - Șuletea-Spote; 3, 9 - Floreni-Măgeana; 4 - Murgeni-Old; 5 - Popeni-Cerchez; 8, 8 - Urdeșu; 7 - Giurcani S-V; 10, 11 - Epurani-Soldănești)
 Fig.9 Unelte de os: 1, 5-6 daltă; 2, 4, 7 împungătoare; 3 omoplați crestați (1 - Rai-Hulubâi; 2, 7 - Giurcani-SV; 3 - Floreni-Măgeana; 4 - Șuletea-Spote; 5 - Lălești-Sârata; 6 - Popeni-Cerchez; 7 - Poșta Elan)
 Fig.10 Unelte de os descoperite la Poșta Elan: 1 răzător; 2, 4 pieptene-răzătoare; 3, 5 împungătoare; 6 daltă; 7

- arpic-ștercător
 Fig.11 Unelte de os descoperite la Poșta Elan: 1-2 omoplați crestați; 3-5 împungătoare; 8 pieptene-răzător; 7 împungător dublu; 9 ac
 Fig.12 Unelte de os (1-5, 7) și de corn (6): 1 împungător și pieptene; 2 împungător dublu; 3 spatula; 4-5 pocișni; 6 împungător din corn demitrat; 7 fusiole (1, 4 - Șorog-Pod; 2-3 Giurcani N; 7 - Valea lui Dărie)
 Fig.13 Unelte de os: 1 brădar de os; 2, 5 împungătoare; 3, 4 oase sectionale; 6 șlefitor; 7 secară „Tupik”; 8 mâner; 9 spatula (1, 8 - Rai-Hulubâi; 2-5, 7 - Popeni-Cerchez; 9 - Murgeni-Old)
 Fig.14 Unelte de os: 1, 3, 5-7 împungătoare; 2 fusiole în curs de prelucrare; 6 obiect de utilitate neprecizată (1 - Epurani-Soldănești; 5, 8 - Rai-Hulubâi; 6 - Șuletea-Brăteni; 7 - Giurcani-N)
 Fig.15 Unelte de os: 1, 6 omoplați crestați; 2, 3 copii de daltă crestați; 3, 8 pieptene-răzător; 4, 5 împungătoare; 8 împungătoare (1-2 - Rai; 3-8 - Popeni-Cerchez)
 Fig.16 Unelte de os: 1 fusiole; 2, 8, 9 împungătoare; 3 daltă din apșile de os; 4 reprezentare zoomorfă (1 - 4 - Șuletea-Spote; 5 - Rai-Hulubâi; 6 - Giurcani - SV)
 Fig.17 Unelte de os: 1, 2 împungătoare; 4, 6-8 omoplați crestați; 5 fusiole (1 - Giurcani - N; 2, 4, 6 - Zorleni-Fântâna; 3, 5, 7-8 - Hala Dodeșu)

LIST OF PICTURES

- Drawing board 1 The map of settlements belonging to the Noua culture from the South-Eastern side of Vaslui district, where have been made discoveries
 Fig.1 Bone tools: 1 „Tupik” scythe; 2, 3 cutting/dented shoulders; (1, 2 - Giurcani S-V; 3 - Poșta Elan)
 Fig.2 Bone tools: 1 Dented shoulder; 2 comb-scraper; 3, 5, 6 pinchers; 4 ankle bone polisher; 7 chisel-scraper with incisions (1, 3 - Giurcani S-V; 4, 6 - Floreni-Măgeana)
 Fig.3 Bone tools (2, 3, 5, 8) and stag horn (1, 4): pinchers now being manufactured; 2 acs per 3 comb with rib; 4 handle; 5 needles; 6 pincher with chevron of bone (1 - Șuletea-Spote; 2, 4, 8 - Rai-Hulubâi; 3, 5 - Poșta Elan)
 Fig.4 Bone tools: 1, 3 bone-made skates; 2, 5 cutting/dented shoulders; 4 chisel-scraper from wide bone made (1 - Șuletea-Spote; 2, 5 - Rai-Hulubâi; 3 - Giurcani S-V; 4 - Poșta Elan)
 Fig.5 Bone tools: 1, 3 cutting/dented shoulder; 2, 12 amulets from canines of wild boar; 4, 13 bone made spirals; 5 knife handle; 6 - chisel-scraper; 7, 9, 14, 15 pincher; 8 stag horn; 10, 11 heads of arrow (1, 3, 9, 15 - Șuletea-Brăteni; 2, 5, 7 - Giurcani - N; 6 - Epurani-Soldănești; 10, 11 - Poșta Elan; 14 - Floreni-Măgeana; 12 - Șuletea-Spote; 13 - Giurcani S-V)
 Fig.6 Bone tools: 1-4 cutting/dented shoulders (Poșta Elan)
 Fig.7 Bone tools: 1, 3 cutting/dented shoulders; 2, 8, 8 - handles, tube for needles; 4, 5 pinchers; 7 comb; 9 skates (1 - Rai-Hulubâi; 2 - Șuletea-Spote; 5, 8, 9 - Giurcani N; 6 - Floreni-Măgeana; 7 - Urdeșu)
 Fig.8 Bone tools: 1 comb-scraper; 3, 4, 8, 9, 11 - pinchers; 5 „Tupik” scythe; 6 handle/tube for needles; 7 pinche disc; 10 chisel-scraper (1 - 2 - Rai-Hulubâi; 3 - Floreni-Măgeana; 5 - Lălești-Sârata; 6 - Popeni-Cerchez; 7 - Poșta Elan)
 Fig.9 Bone tools: 1, 5, 6 chisels; 2, 4, 7 pinchers; 3 cutting shoulder (1 - Rai-Hulubâi; 2, 7 - Giurcani SV; 3 - Floreni-Măgeana; 4 - Șuletea-Spote; 5 - Lălești-Sârata; 6 - Popeni-Cerchez; 7 - Poșta Elan)
 Fig.10 Bone tools: 1 scraper; 2, 4 bones/scrapers; 3, 5 pinchers; 8 chisel; 7 anklebone/polisher (Poșta Elan)
 Fig.11 Bone tools: 1, 2 cutting/dented shoulders; 3, 5 pinchers; 6 comb/scraper; 7 double pincher; 8 handle (Poșta Elan)
 Fig.12 Bone tools (1-5, 7) and stag horn (6): 1 pincher/comb; 2 double pincher; 3 spatula; 6 pincher (stag horn); 7 spirals disc (1, 4, 5 - Șorog-Pod; 2, 3 - Giurcani N; 6 - Urdeșu; 7 - Valea lui Dărie)
 Fig.13 Bone tools: 1 hare; 2, 5 pinchers; 3, 4 sectioned bones; 8 polisher; 7 scythe; 8 handle; 9 spatula (1, 8 - Rai-Hulubâi; 2, 5, 8 - Popeni-Cerchez; 9 - Murgeni-Old)
 Fig.14 Bone tools: 1, 3, 5, 7 pinchers; 2 spirals disc being manufactured; 6 object of no specification use (1 - Epurani-Soldănești; 5, 8 - Rai-Hulubâi; 6 - Șuletea-Brăteni; 7 - Giurcani-N)
 Fig.15 Bone tools: 1, 6 cutting/dented shoulders; 2 horse's hoof dented; 3 comb/scraper; 4 spirals disc; 5, 7 pinchers (1 - 2 Rai; 3 - Poșta Elan)
 Fig.16 Bone tools: 1 spirals disc; 2, 6, 6 pinchers; 3 chisel; 5, 7, 8 handles
 Fig.17 Bone tools: 1, 3 pinchers; 4, 8 cutting/dented shoulders; 5 spirals disc (1 - Giurcani N; 2, 4, 8 - Zorleni-Fântâna; 3, 5, 7, 8 - Hala Dodeșu)

Fig.1. Unelte de os: 1 secară „Tupik”; 2-3 omoplați crestați; (1-2, Giurcani - SV; 3, Poșta Elan)

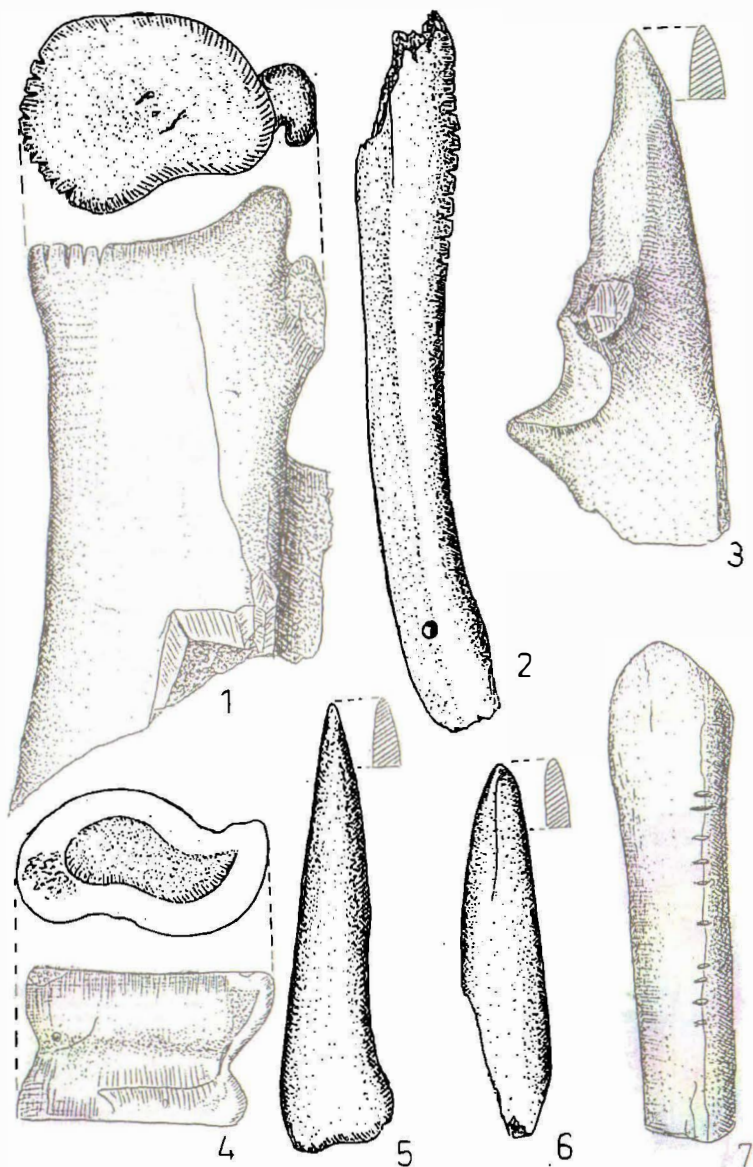

Fig.2. Uncle de os: 1 omoplat crestat; 2 pieptene-răzuitor; 3, 5-6 împungătoare;
4 arșic-șlefuitor; 7 daltă-răzuitor cu incizii
(1,3 Giurcani N; 2,7 Giurcani S-V; 4-6 Floreni-Măgeana)

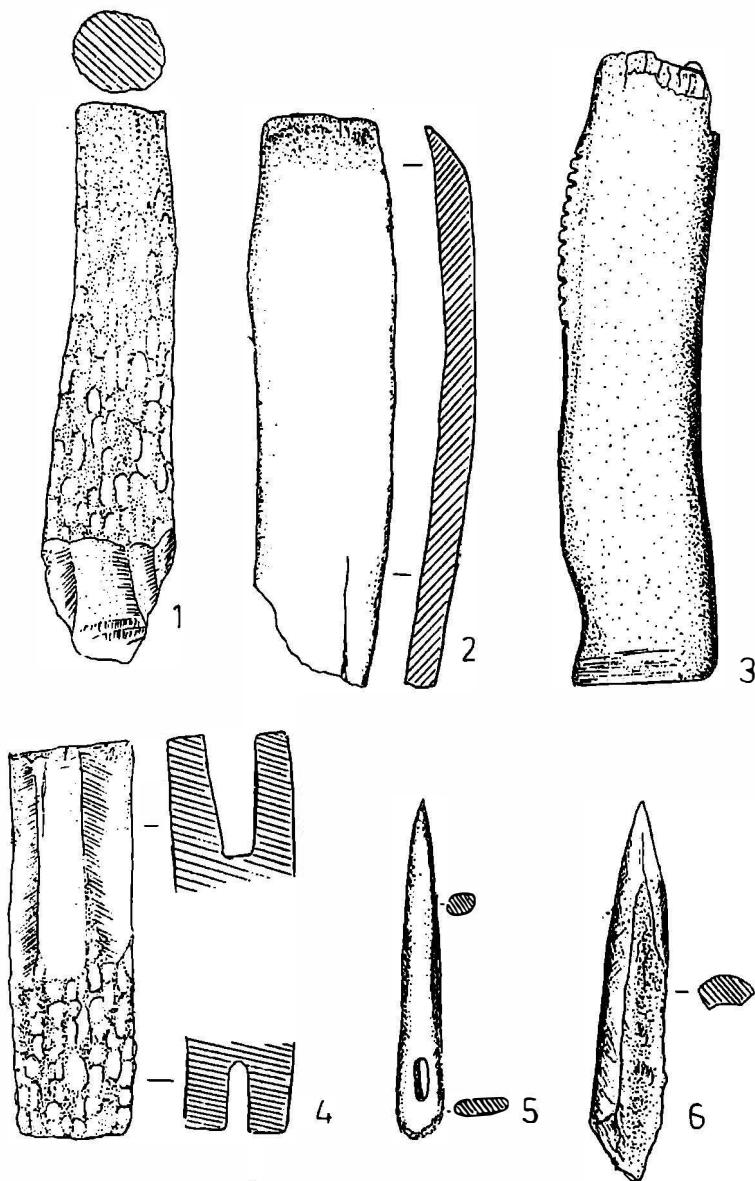

Fig.3. Ucelte de os (2-3, 5-6) și de corn (1, 4): 1 împungător în curs de prelucrare; 2 răzuitor; 3 pieptene din coastă; 4 mâner; 5 ac; 6 împungător din așchie de os (1 - Șuletea-Șipote; 2, 4, 6 - Rai-Hulubă; 3, 5 - Poșta Elan)

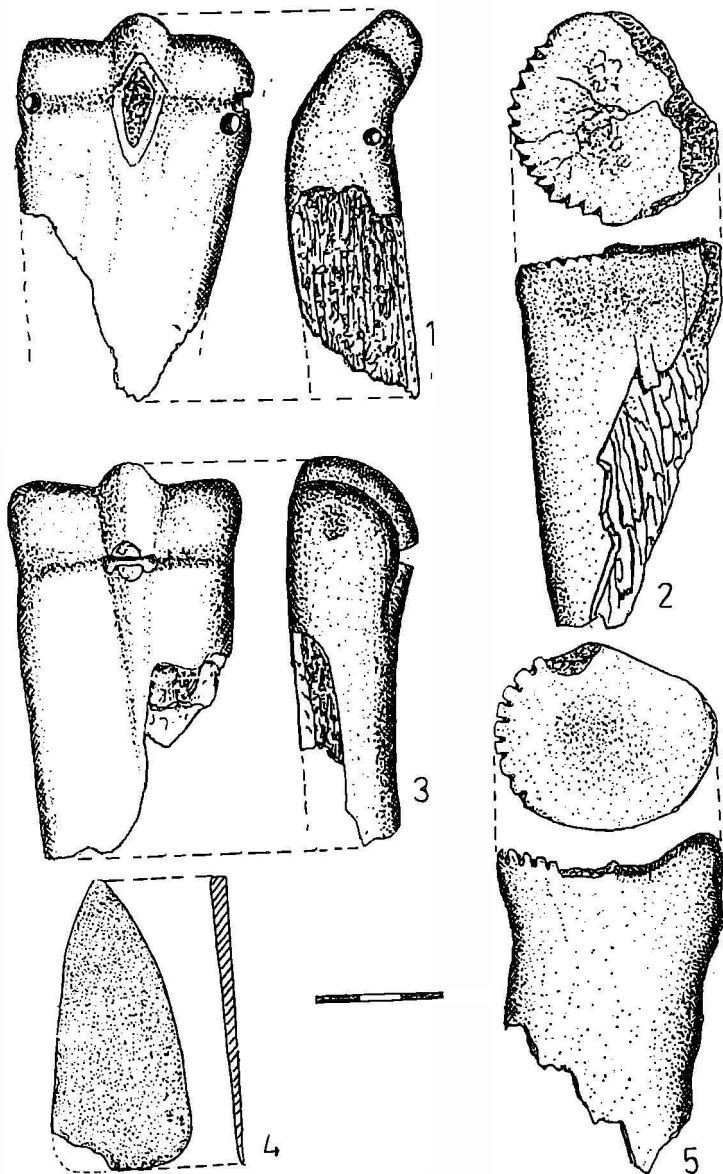

Fig.4. Unelte de os: 1, 3 patine de os; 2, 5 omoplați crestați; 4 daltă-răzuitor din fragment de os lat;
 (1 - Șuletea-Șipote; 2, 5 - Rai-Hulubă; 3 - Giurcani - SV; 4 - Poșta Elan)

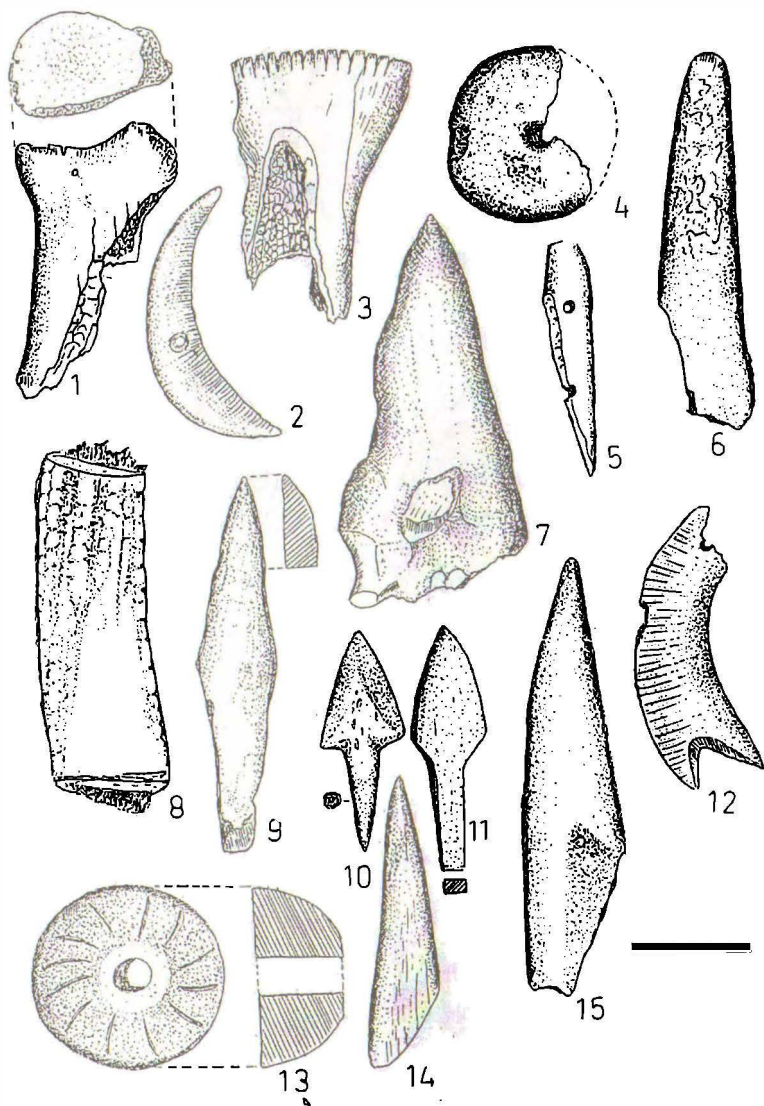

Fig.5. 1, 3 omplăți crestați; 2, 12 amulete din canin de mistreț; 4, 13 fusaiole de os; 5 plăsea de cuțit; 6 daltă-răzuitor; 7, 9, 14, 15 împungătoare; 8 corn de cerb retezat; 10, 11 vârfuri de săgeți (1, 3, 9, 15 - Șuletea-Brăițeni; 2, 5, 7, 8 - Giurcani - N; 6 - Epureni-Șoldănești; 10, 11 - Poșta Elan; 4, 14 - Floreni-Măgeana; 12 - Șuletea-Șipot; 13 - Giurcani - SV)

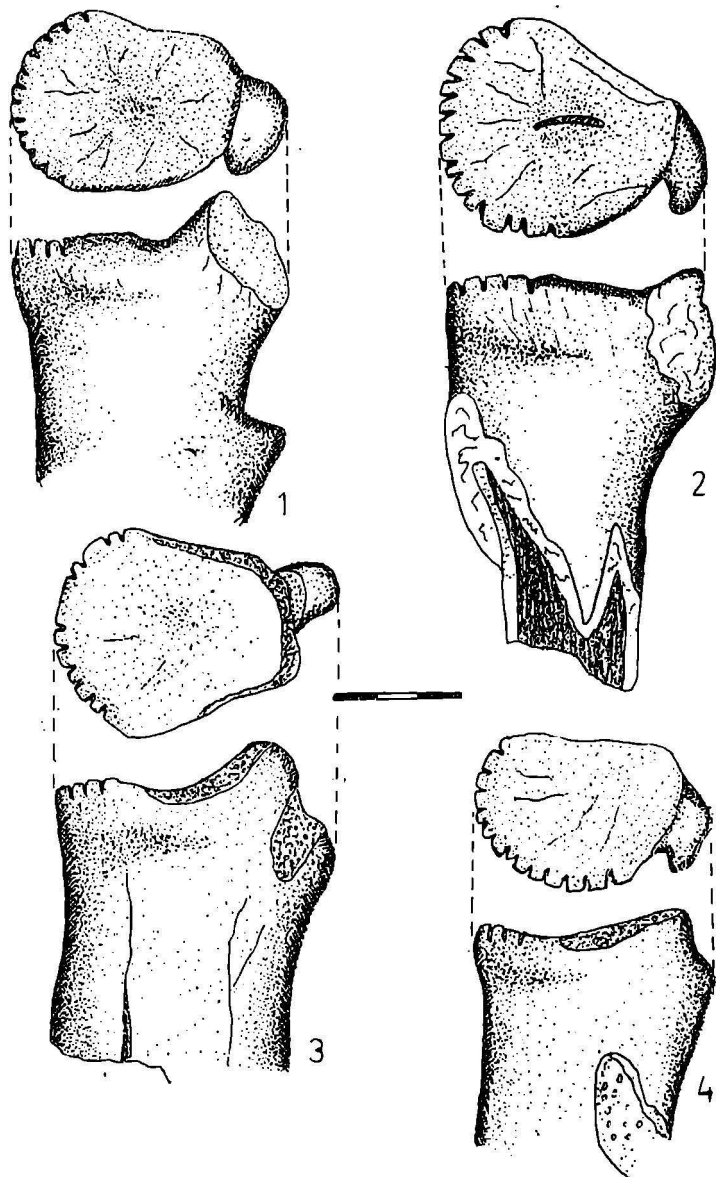

Fig.6. Omoșlați creștați descoperiți la Poșta Elan.

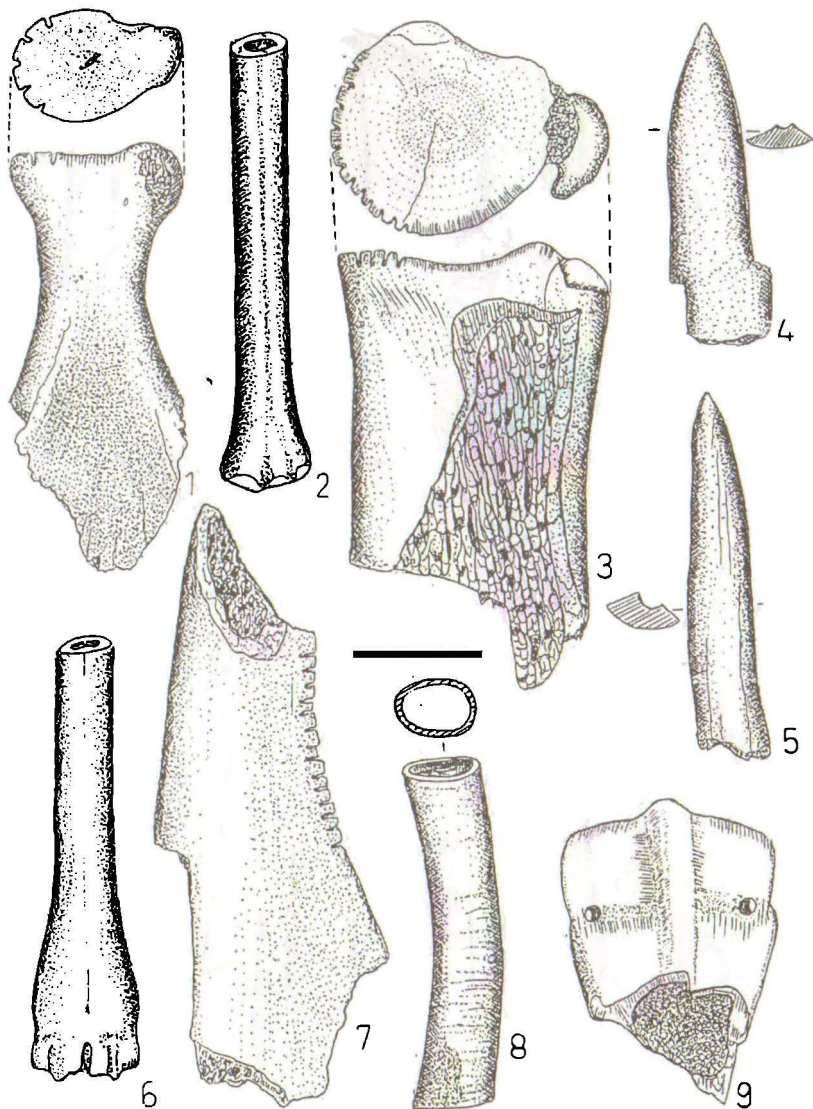

Fig.7. Unele de os: 1, 3 omoplați crestați; 2, 6, 8 mânere / tub pentru ace; 4, 5 împungătoare; 7 pieptănă; 9 patină (1 - Rai-Hulubă; 2 - Șuletea-Șipote; Epureni-Șoldănești; 4 - Lățești-Sărata; 5, 8-9 - Giurcani N; 6 - Floreni-Măgeana; 7 - Urdești)

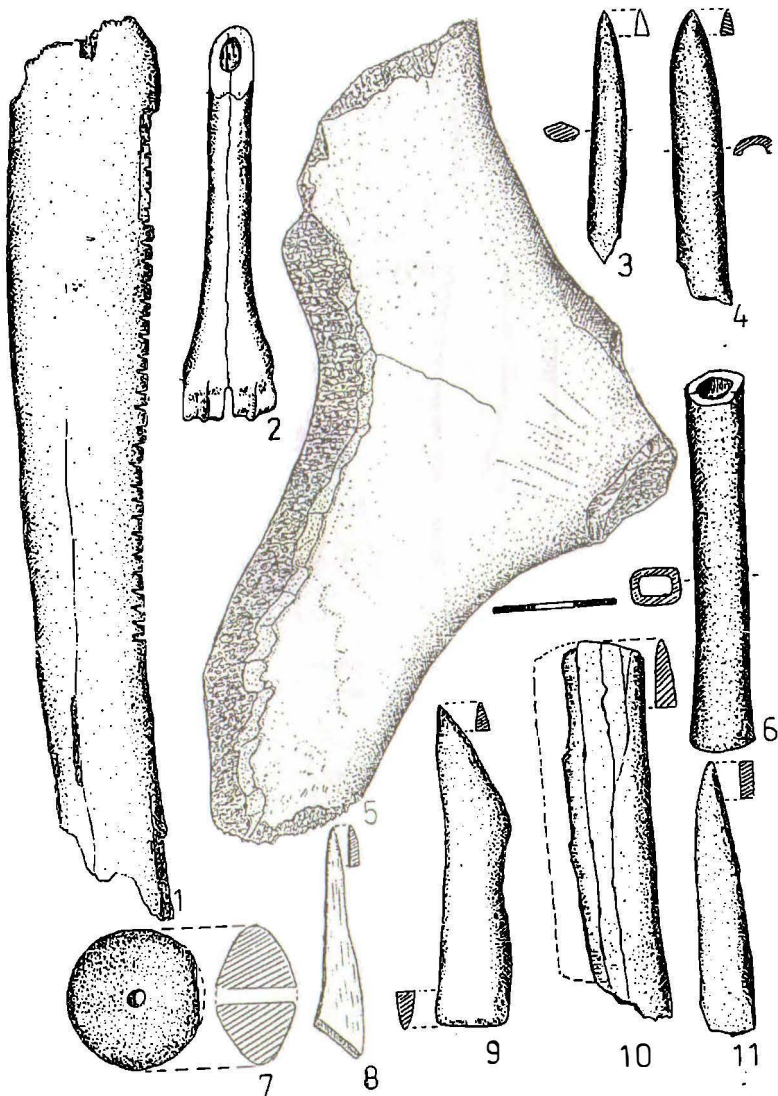

Fig.8. Unelte de os: 1 pieptene-răzuitor; 2 răzuitor; 3-4, 8-9, 11 împungătoare; 5 seceră "Tupik"; 6 mâner (tub pentru ace); 7 fusaiolă de lut; 10 daltă-răzuitor
(1-2 - Șuletea-Șipote; 3, 9 - Floreni-Măgeana; 4 - Murgeni-Oița; 5 - Popeni-Cerchez; 6, 8 - Urdești; 7 - Giurcani S-V; 10-11 - Epureni-Șoldânești)

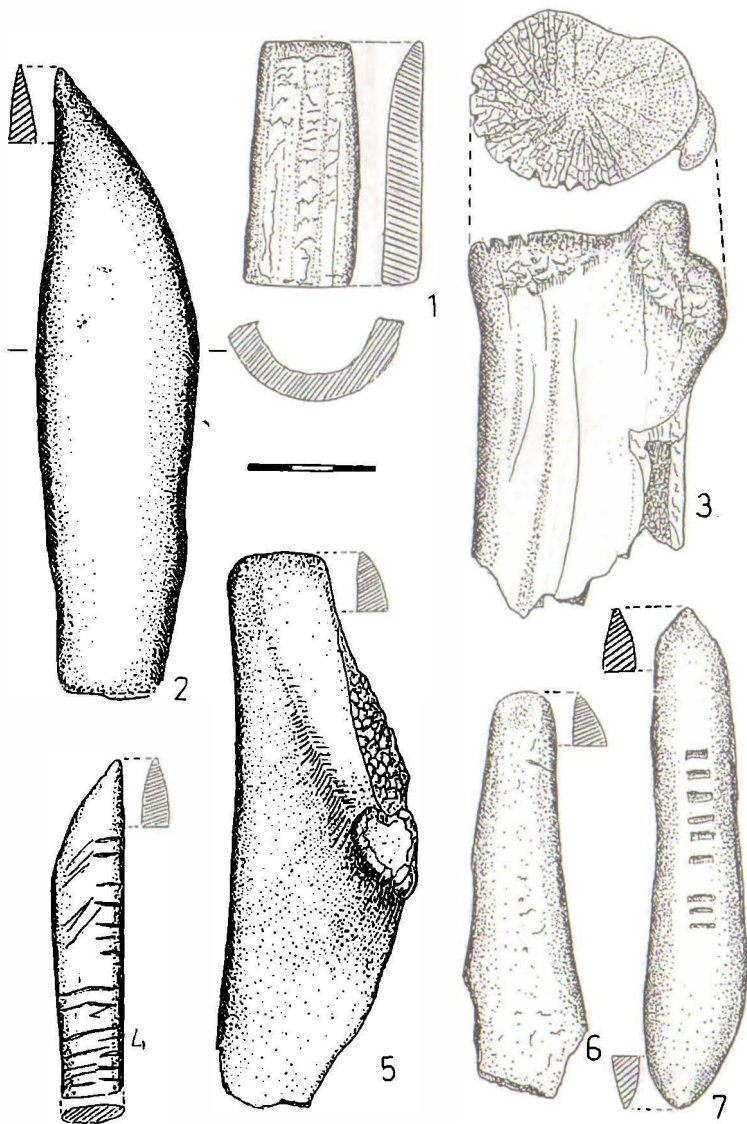

Fig.9. Unelte de os: 1, 5-6 dălți; 2, 4, 7 împungătoare; 3 omoplat crestat
 (1 - Rai-Hulubă; 2, 7 - Giurcani-SV; 3 - Floreni-Măgeana; 4 - Șuletea-Șipote;
 5 - Lățești-Sărata; 6 - Popeni-Cerchez; 7 - Poșta Elan)

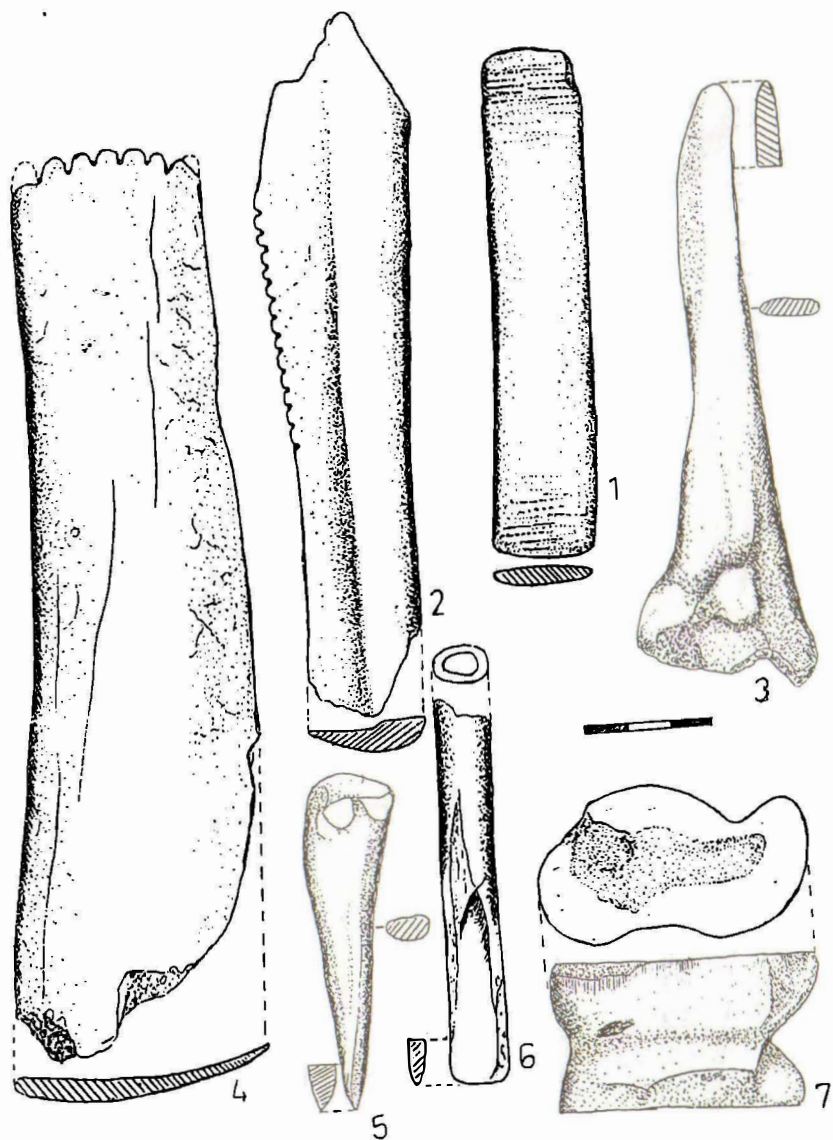

Fig.10. Unelte de os descoperite la Poșta Elan: 1 răzuitor; 2, 4 piepteni-răzuitoare; 3, 5 împungătoare; 6 daltă; 7 arșic-șlefuitor

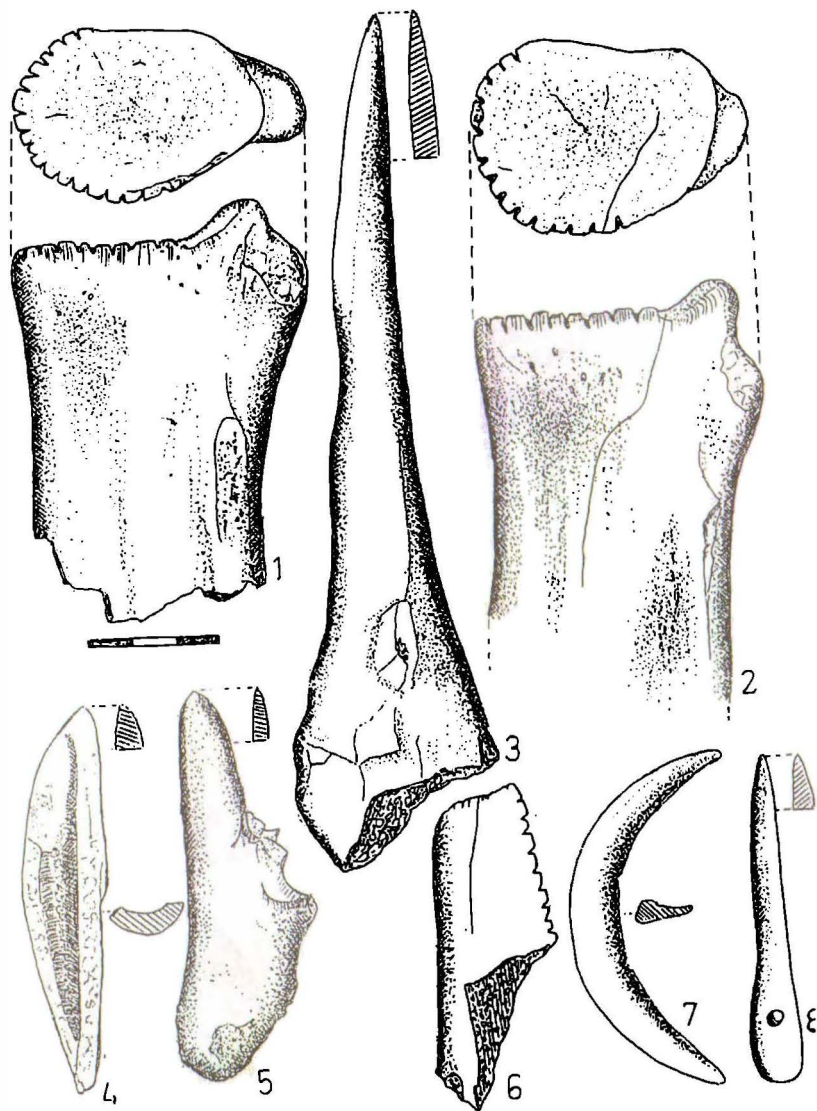

Fig. 11. Unelte de os descoperite la Poșta Elan: 1-2 omoplați crestați; 3-5 împungătoare; 6 pieptene-răzuitor; 7 împungător dublu; 8 ac

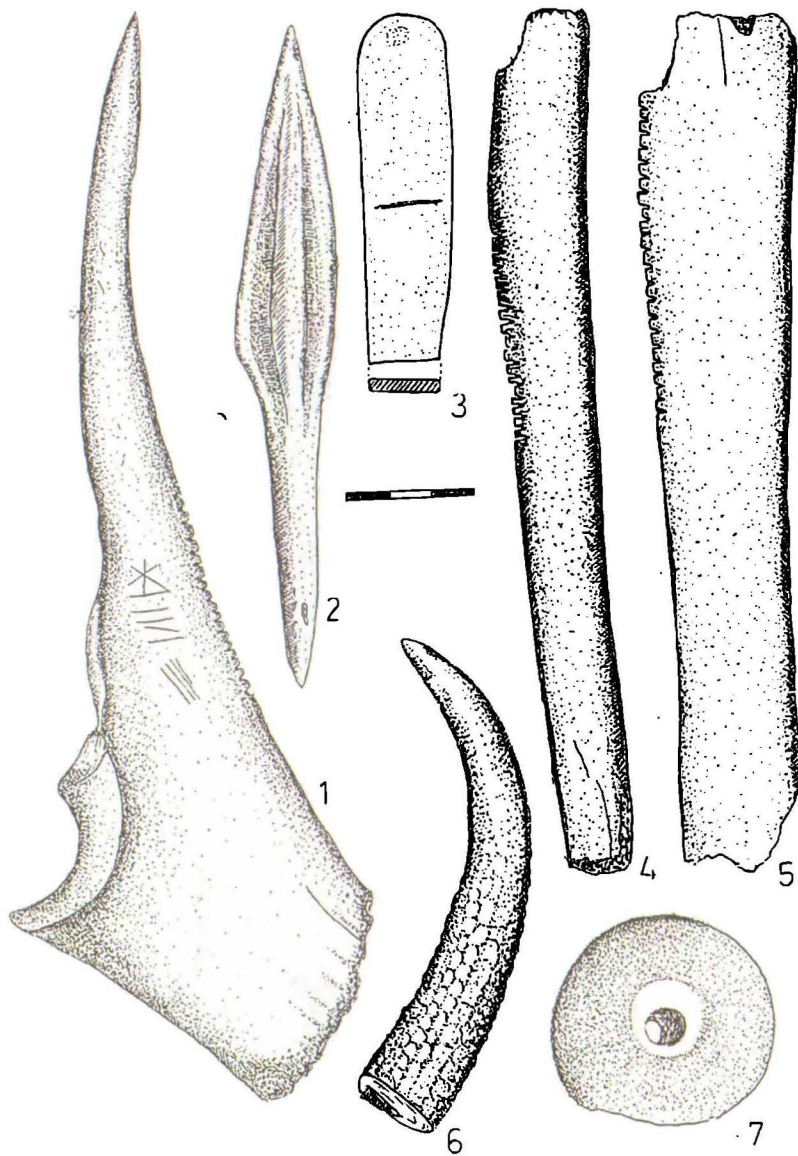

Fig.12. Unelte de os (1-5, 7) și corn (6): 1 împungător și pieptene; 2 împungător dublu; 3 spatulă; 4-5 piepteni; 6 împungător din corn de cerb; 7 fusaiolă; (1, 4-5 Horga Pod; 2-3 Giurcani N; 6 - Urdești; 7 - Valea lui Darie)

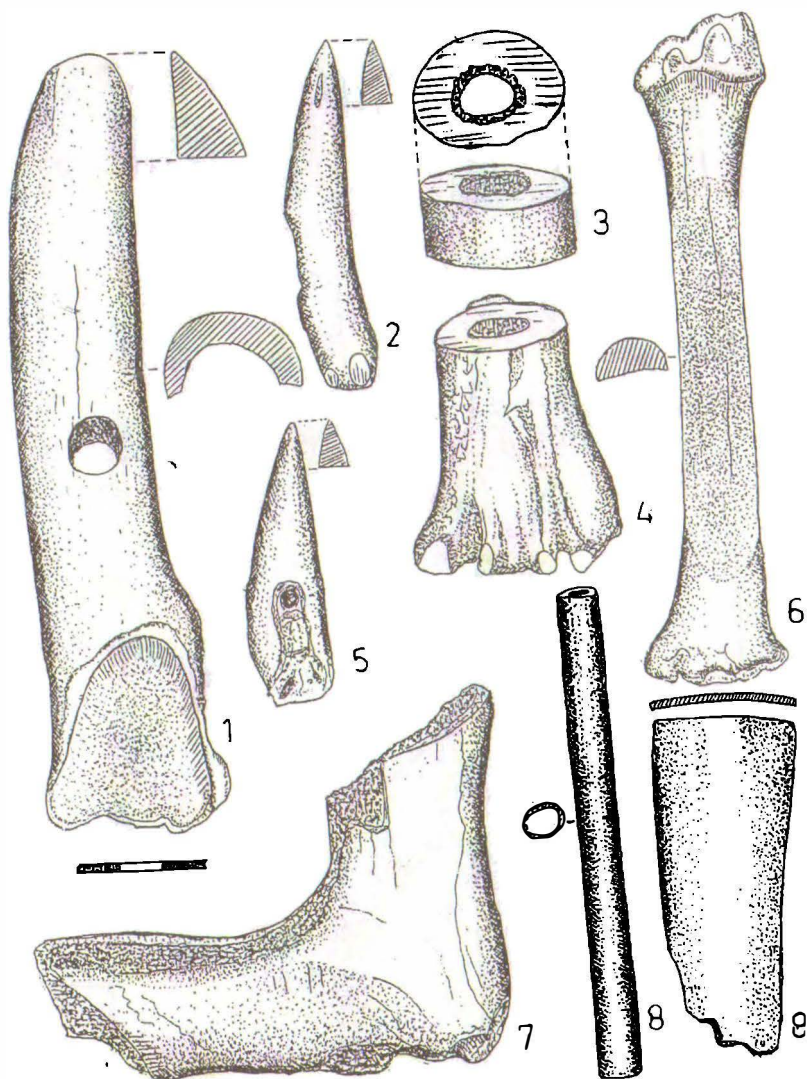

Fig.13. Unelte de os: 1 brăzdar de os; 2, 5 împungătoare; 3-4 oase secționare; 6 șlefuitor;
7 seceră "Tupik"; 8 mâner; 9 spatulă
(1, 6 - Rai-Hulubă; 2-5, 7-8 - Popeni-Cerchez; 9 - Murgeni-Oița)

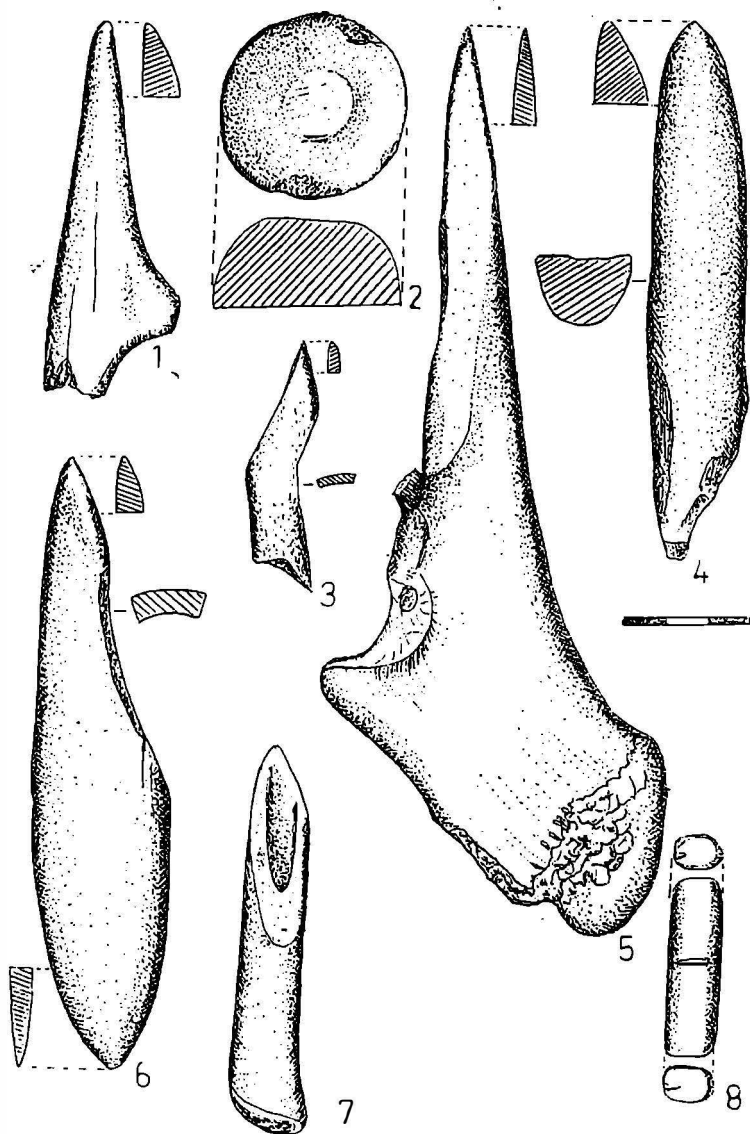

Fig.14. Unelte de os: 1, 3, 5-7 împungătoare; 2 fusaiolă în curs de prelucrare; 8 obiect de utilitate neprecizată (1-4 - Epurenii-Șoldănești; 5, 8 - Rai-Hulubăț; 6 - Șuletea-Brăițeni; 7 - Giurcani-N)

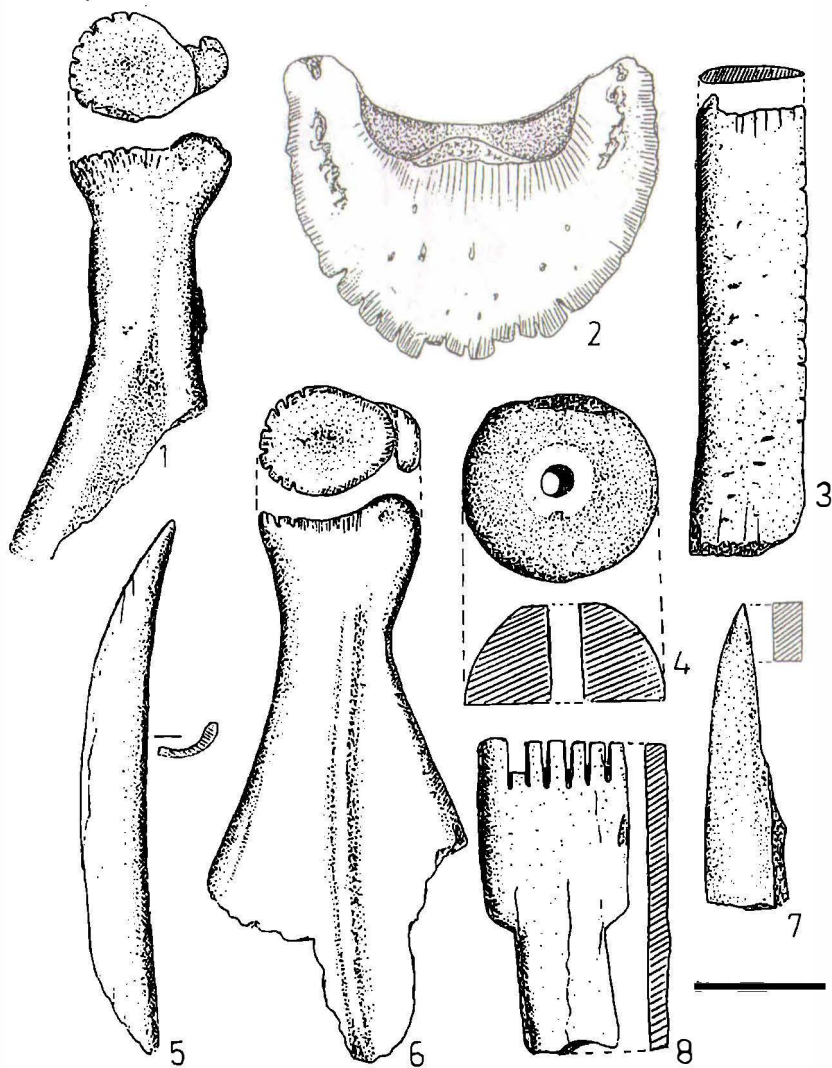

Fig. 15. Unelte de os: 1, 6 omoplați crestați; 2 copită de cal crestată; 3, 8 piepteni răzuitoare; 4 fusaiolă; 5, 7 împungătoare (1-2 - Rai; 3-8 - Popeni-Cerchez)

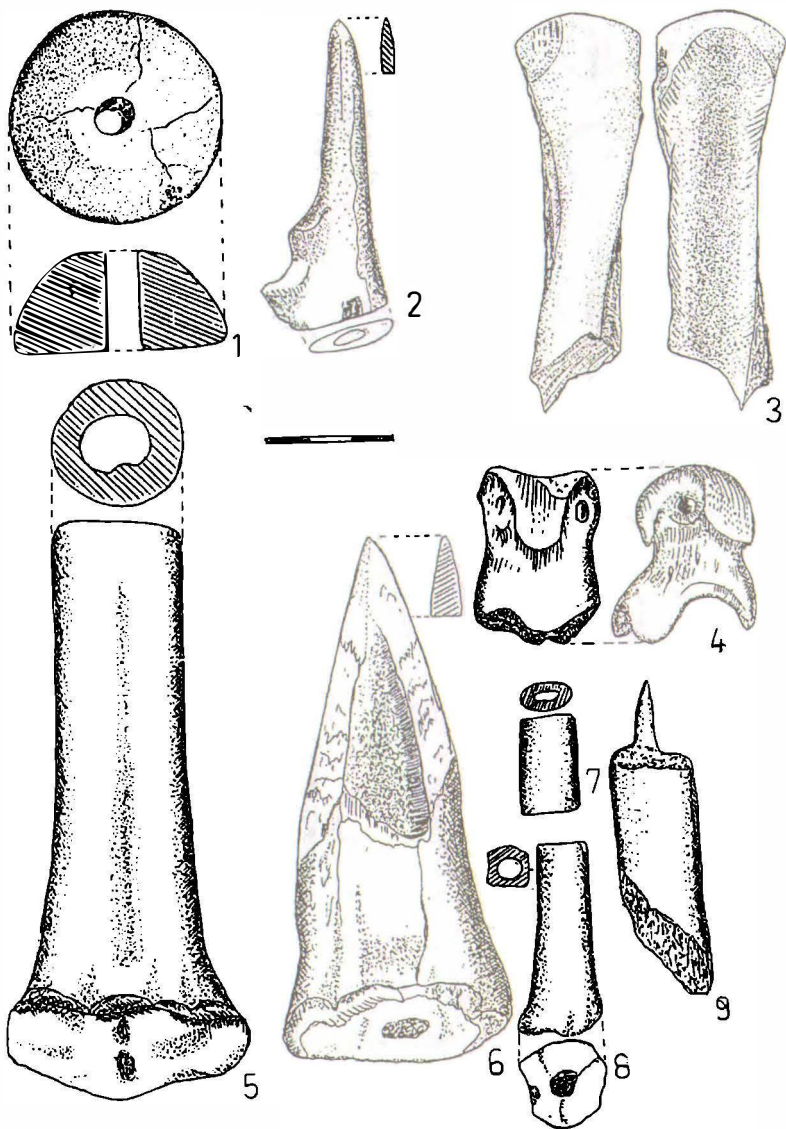

Fig.16. Unelte de os: 1 fusaiolă; 2, 6, 9 împungătoare; 3 daltă din așchie de os; 4 reprezentare zoomorfă; 5, 7, 8 mânere (1-3 - Poșta Elan; 4-9 - Giurcani - SV)

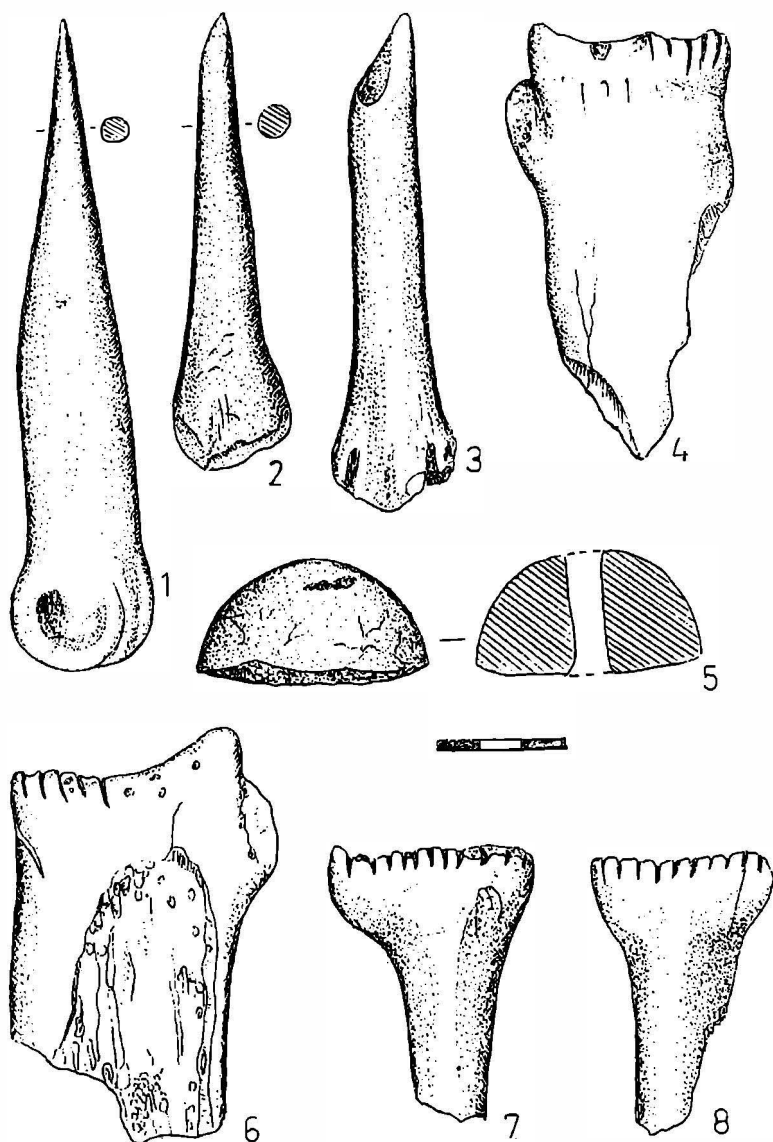

Fig.17. Unelte de os: 1-3 împungătoare; 4, 6-8 omoplați crestați; 5 fusaioală
(1 - Giurcani - N; 2, 4, 6 - Zorleni-Fântânele; 3, 5, 7-8 - Halta Dodești)